

שפתותיך – רחישת פיך חביבה עלי כחוט השני של זהורית. רבי אבהו אמר עלה: ונשלמה פרים שפתינו – מה נשלם פרים ותחת שעיר המשתלח? – שפתינו. ומדברך נאווה – מדברך יאי, מדברותיך יאיא' (שיר השירים רבה ד).

*

ועתה נשוב אל שני השעירים; כי יצר הרע דעבודה זרה ויצר הרע דעבירה, כל אחד נקרא 'שעיר', כי 'שעירים ירקדו' זובח לשעירים' – כי המזיקים הם שעירים והם היצר הרע, ובאמת יצרא דעבירה שוה ליצרא דעכו"ם, העובר זה בא לידי זה, וכל הלהוט בזנות ועבירות – עצמותו כפירה, אמר בלבו בל ראה ה' וכי הסתיר פניו מזה העולם ועולם כמנהגו נוהג. ובלבו דברי תורה כלא נחשב. כללו של דבר: יצר הרע דעבירה הוא יצר הרע דעכו"ם כי סופו לבוא לידי כך, והיום כך ולמחר כך, ורבים חללים הפילה. וכאשר שני שעירים הללו רומזים על שני יצר-הרע, אחד דע"ז והשני דעבירה, לכך היו שוים בכל דבר, במראה ובקומה, כי אין הבדל ביניהם וכמו שאמרנו.

ולכך שעיר המשתלח רומז על עבודה זרה וזהו אין בו צורך כלל, ויש לשלחו רחוק רחוק למדבר, מקום אשר הרגיעה לילית אל ארץ גזרה, ולדחותו ולפרקו אברים אברים, רפאים בל יקומו. והיות כל עניני עכו"ם תלוי בשפת ולשון מדברת גדולות וחלקות הלשון ודברי פתוי וערמה, כאשר האריך בזה שלמה במשלי... ולכך היה לשון של זהורית קשורה בין קרניו, וכשנפל לצוק תחתיות היתה מלבינה, להורות כי החיים והמות ביד הלשון... אבל יצר הרע דעבירה הוא אינו לשלחו לצוק ואין לדחותו בשתי ידיים, אבל צריך כל כחות שלו שהוא התאוה למשגל וזוג ואכילה ושתייה וכדו' מהתאוות זמניות, הכל שיהיה לשם שמים, לקיום המין לקיום העולם ולקיום הגוף שהוא עולם הקטן, ולחזק כחותיו ומזג גופו להיות בריא. אולם לעמוד בהיכל המלך הוא אלקי עולם, וזהו שעיר הנשחט – כי צריך להחליש כחות שלו לבל יהיה גובר בכחותיו רק להחליש כחותיו ותאוות שלו, ומה שנשאר מהכחות יהיו לחפצי שמים... (מתוך יערות דבש ח"א ו).

דף מב

'אלא בשעיר המשתלח פליגי'. וטעם המצריך משקל עשרה זוזים – כדי שתיראה הלבנת הלשון מרחוק, משום פרסום הנס (תוס' רא"ש ותוס' ישנים).

'רביא בר קיסי מכפר בשעיר המשתלח'. קיימא לן (בשבועות יג) שהשעיר אינו מכפר ללא תשובה – וכן במיתת צדיקים. אלא שבאלו הש"י פותח הפתח לתשובה ומאיר אורו באתערותא דלעילא מקודם (עפ"י צדקת הצדיק צב).

ע' תו"י שאין זה סימן גמור שהרי גם פרה אדומה מכפרת, ואף אליה השוו מיתת צדיקים. ויתכן שהסימן הוא בשל צליל המבטא: 'בר' קיסי' קרוב ל'בשעיר'.

‘שחיטת פרה ופרו – רב ושמואל; חד אמר פרה פסולה פרו כשרה... הא כתיב ‘אהרן’ ו‘חוקה’? – שחיטה לאו עבודה היא. וכתב רש"י, הלכך ‘חוקה’ אינה מתייחסת על השחיטה. ויש לדייק מדבריו שרק בדיעבד אין שחיטת זר פוסלת מפני שאין כתוב בה ‘חוקה’, אבל לכתחילה צריך כהן שהרי נאמר אהרן בפרשה. וכן כתב הרמב"ם (פסולי המוקדשין א.ב. עפ"י גבורת ארי; אבני נזר או"ח תנו, ד; דובב מישרים ח"א עג).

וכן נראה מדברי התוס' (בחולין כט: ולעיל לב: לתירוץ אחד) שכתבו שגם לדברי רב המכשיר שחיטה בור – מדרבנן פסולה. ומסתבר שאילו מהתורה אין צורך כלל לשחיטה בכהן גדול, לא היה לפסול מדרבנן. ואולם מהתוס' במנחות (ה. ד"ה שחיטה; יט. ד"ה גלי) משמע לכאורה שנקטו שלדעת המכשיר שחיטה בור אין צריך כהן מדאורייתא כלל, שלכך כתבו לשמוע שלרבי שמעון שחיטה בור פסולה, ממה שאמרו שם (יט.) ‘מדגלי רחמנא גבי פרו של אהרן’ ושחט את פרה החטאת אשר לו’ מכלל דבעלמא לא בעינן בעלים’ – ואילו נקטנו שלדעת הכל צריך לכתחילה באהרן, הלא אין משם כל הוכחה לפסול שחיטת פרו בור. וכן הוכיח בשו"ת אגרות משה אה"ע ח"א קנו. עע"ש באריכות. אך גם לשיטת התוס', מדרבנן ודאי צריך הכהן לשחוט לכתחילה, שהרי אמרו (לעיל לב) שאף בשחיטת שאר קרבנות היום צריך הכהן לשחוט. ואולם מדברי התור"ד כאן יש לדייק שסובר שאפילו מדרבנן אין צריך לשחיטה כהן. וע' גם בחו"א אה"ע קלד לדף לג.ב.

‘פרו נמי הא כתיב ‘אהרן’ ו‘חוקה’? – שחיטה לאו עבודה היא. אי הכי פרה נמי? – שאני פרה דקדשי בדק הבית היא... מידי דהוה אמראות נגעים דלאו עבודה היא ובעיא כהונה’ הלכך מסתבר שיש להעמיד ‘אלעזר’ ו‘חוקה’ האמור בפרה על שחיטה כמו על שאר דברים, שהרי אין חילוק מהותי בין שחיטה לשאר העבודות, מה שאין כן בפרו של אהרן, אין סברה להעמיד על השחיטה אלא על העבודות שבו (עפ"י תוס' מנחות ה. ד"ה שחיטה; תוס' ישנים).

בענין שחיטת פרו בור פסולה, האם הוא משום ‘זרות’, שחידש הכתוב שדינו כעבודה, או משום שהקפידה תורה שתהא השחיטה בבעלים דהיינו כהן הגדול, ואף על פי שאינה ‘עבודה’ – נחלקו הדעות. ויש בדבר כמה נפקותות אפשריות; חיוב מיתה ומלקות משום לאו ד‘זרות’; האם צריך בגדי כהונה; שאר פסולי-עבודה ששחטו – ע' במובא בשו"ת לסיכום. [ולכאורה יש צד לומר שכל איש הפסול לעבודה זו, גם בגלל שאינו בעלים – בכלל ‘זר’ הוא. וכעין שמשמע מדיק לשון הרמב"ם שבנות אהרן בכלל ‘זר’ ע"ע במובא לעיל כד בסיכומים].

‘מידי דהוה אמראות נגעים דלאו עבודה היא ובעיא כהונה’. יש שכתבו שמכך שהשוו דין כהונה בשחיטת פרה עם מראות נגעים, משמע ששאר הדינים כגון בגדי כהונה, ריחויץ ידים ורגלים וכו' – אינם נצרכים לשחיטת פרה [ורק לשאר עבודותיה שנינו (בפ"ד דפרה) שפסולה ללא רחיצה או בגדי כהונה], כשם שאינם נצרכים לראות את הנגע (עפ"י חו"א פרה ה.ג). וכבר נחלקו השיטות בדבר ויש סוברים כיון שנתרבתה שחיטת הפרה לכהונה הריהי כשאר עבודות וצריכה בגדי כהונה וכד' (ע' תוס' ישנים יומא מב, וגבורות ארי שם. ע' כלי חמדה חקת; קהלות יעקב א.ד; חונן דעה יומא עמ' רעג).

ויש מהאחרונים שנסתפקו לומר שמא אף למראות נגעים צריך הכהן להיות לבוש בגדי כהונה (תפארת ישראל ב'חומר בקדש'. וע' גם בספר אבן האזל, בסופו).

אך זהו דבר מחודש להצריך בג"כ לכהן הרואה נגעים בכל מקום. והרי גם בעל מום כשר לראות הנגעים [כדמוכח מדמיעטו בגמרא סנהדרין מ'לכל מראה עיני כהן' פרט לסומא], ולא מצינו להצריך בגדי כהונה בדבר שכשר בו בע"מ אם לא מגזה"כ (ע' ברמב"ן ויקרא ו, ד ובראשונים לעיל כג). ונראה שהמצריכים בג"כ בשחיטת פרה הוא משום שגילה הכתוב 'וכבס בגדיו כהן'

– בכיהונו (כדלהלן), וסוברים שה'ה לשחיטה שצריך בה כהן הגם שאינה עבודה אבל אין ללמוד מזה לכל דבר, וכמו שאר דברים שצריך בהם 'כהן' כנשיאת כפים ופדיון הבן וא"צ בגדי כהונה.

(ע"ב) 'מה הזאת מימיה... ואין כשרין אלא ביום' שנאמר וחטאו ביום השביעי, ואין כתוב 'וחטאו בשלישי ובשביעי' (ריטב"א).

ע"ע בענין משמעות 'יום / ימים' בכתוב, האם הלילות בכלל: חדושי אגדות מהרש"א ברכות מ. חדושי הגרו"ר בנגיס ח"ב מה, ב.

'איכא דאמרי לדורות בכהן גדול ואיכא דאמרי לדורות בכהן הדיוט...' לשון זר (= משונה, חריג) הוא ואינו כשאר 'איכא דאמרי' שבש"ס, כי הכוונה כאן למחלוקת תנאים ששנינו בדין זה (במשנת פרה ד, א ובתוספתא, ובספרי חוקת קכג), וקיצרו הלשון (עפ"י ריטב"א ועוד; חו"א פרה ח, ד). זו לשון הריטב"א להלן עת. 'והרבה יש בתלמוד לשונות זרים שאינם כדרך סדר התלמוד'.

'איכא דאמרי לדורות בכהן גדול... גמר חקה חקה מיום הכפורים' – זה גופיה הטעם דכתוב קרא על שחטי חוץ ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירם... – הוא הנפרדים משכליים הנבדלים, שהשחיטה חוץ למקדש הוי כהקרה לזולת השי"ת. והנה שעיר המשתלח שהוא בחוץ והפרה-אדומה נקרבת בחוץ, צריך שיהא בכהן גדול, שזה ענין עלול לחשוב מחשבה זרה חלילה, איזה עבודה לכח נפרד... לכן מצותה בכהן גדול שהוא איש שרוח הקדש שורה עליו, הוא לא יבוא לחשוב זרה. ויעוין רמב"ן קרוב לזה. כן מה שכתב בפרשת אחרי על עזאזל, ע"ש.

והנה מצאנו חקה בסתרי הטבע שארס המחלה בהתהרכבה בדמי החולה או יהיה זה מזור, כאשר נתפשט כעת הרפואה בנשוכי כלב שוטה ובחולי אסכרה, ועוד מחלות שונות – אשר זה שיטת רבי מתיא בן חרש בסוף יומא. כן בסתרי התורה; כי הפרה-אדומה והשעיר המשתלח, כאשר יעשו זה משתלח מבפנים וזו נוכח פתח אוהל מועד, זה מכפר וזה מטהר. ומי יבוא בסוד ד" (משך חכמה חקת יט, ג).

'רבי שמעון היא דדריש טעמיה דקרא'. על שיטת רבי שמעון בדרישת טעמא דקרא – ע' במובא בבבא-מציעא קטו; סוטה ח.

דף מג

ישחט אתה – שלא ישחוט אחרת עמה'. ביסוד דין זה ובדין שחיטת אחרת בלא כוונה – ע' במובא בחולין לב.

'לפניו – לרב, שלא יסיח דעתו ממנה. לשמואל, שיהא זר שוחט ואלעזר רואה'. הגבורות-ארי (מב). תמה מה ראה רב להוציא פשט הכתוב ממשמעו ללא שום הכרח, והלא פשטות הכתוב מורה שלא אלעזר הוא השוחט. אכן הרשב"ם פירש פשוטו של מקרא 'לפניו' – של אהרן. הרי מתיישב פשט המקרא עם שיטת רב שאלעזר הוא השוחט.

מצורע עשיר שהביא קרבן עני – לא יצא. ואילו במטמא-מקדש (או שאר מחויבי קרבן-עולה-ויורד. עפ"י ראשונים) עשיר שהביא קרבן עני – נחלקו אמוראים בדעת רבי הושעיא; לדברי רבי אלעזר לא יצא ולדברי רבי חגא יצא. (במצורע הכל מודים שלא יצא לפי שנאמר בו זאת. וסובר רבי חגא שאין ללמוד ממנו לאחרים לפי שנאמר בו הוא למעט. ע"ע מש"ח ויקרא ה, ג ד"ה בכל).

א. הרמב"ם (שגגות י, ג) פסק, מטמא מקדש עשיר שהביא קרבן עני – לא יצא. משמע בגמרא שעשיר שהפריש קרבן עני ופירש זה לחטאת וזה לעולה, למאן דאמר עשיר שהביא קרבן עני לא יצא, לא חלה קביעותו מאחר ואין קרבן עני ראוי לו אף בדיעבד. ולא נמצא דין זה ברמב"ם – אולי משום שפשוט הוא (עפ"י לקוטי הלכות למסכת כריתות). ולמאן דאמר עשיר שהביא קרבן עני יצא, מבואר בגמרא שעני שהעשיר ואחר כך לקח עוף לחטאת – חלה הפרשתו, והמעות שבידו נקבעו לעולה. ובתוס' ישנים מבואר שהוא הדין לעשיר מעיקרא שלקח או הפריש מעות לחטאת – שאר המעות נקבעו בעולה. ובספר שפת אמת תמה על כך, כיצד יחול שם עולה עליהן הלא אינו מחויב בה כלל.

ג. מטמא מקדש עני שהפריש מעות לקנו ואחר כך העשיר וכבר פירש אלו מעות לחטאת ואלו לעולה – מוסיף מעות מביתו על דמי חטאת ומביא חובתו בהמה. ואילו דמי העולה ילכו לנדבה (שאי אפשר לשנותן לחטאת. והרי עתה אינו מחויב עולה אלא כבשה לחטאת בלבד). אם המעות סתומים, שלא פירש חטאת ועולה – משתמש בכל המעות לחטאת ויוסיף עליהן מביתו להביא בהמה. ודוקא אם הפריש מעות בסתם אבל אמר 'לקרבנותי', הרי חל על מקצתן שם עולה גם כן ולכשיעשיר לא יוכל להביא מכולן חטאת בהמה (עפ"י תוס' נויר כה:). לקח עוף לחטאת והעשיר, הואיל ואין פדיון לעופות – ילך העוף למיתה. לקח עוף לעולה והעשיר – העולה קריבה לנדבה (נדבת ציבור או נדבת יחיד. ע' בשני תירוצי התוס'), ויוסיף על דמי חטאתו ויקח בהם בהמה.

ט. מה היו מעשי הכהן לאחר ההגדרה על שני השעירים?

לאחר שנתן הכהן גורלות על השעירים, קשר לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח והעמידו כנגד בית שילוחו (– שער שיוציאוהו בו), ולנשחט היה קושר כנגד בית שחיטתו – כדי שלא יתערבו זה בזה ולא באחרים.

א. מסתבר שגם לפי מסקנת הגמרא שקושר לשון לשעיר הנשחט, המשנה כוללת בלשונה גם העמדתו כנגד בית שחיטתו [כי במה שונה משעיר המשתלח שמעמידו כנגד בית שילוחו]. וכן צדד בגבורת-ארי עפ"י פרש"י להלן טו.

ב. הרמב"ם בהלכותיו לא פירש קשירה לשעיר הפנימי אלא העתיק המשנה כלשונה. ותמה על כך הכסף-משנה הל' עיוהכ"פ ג, ד. וכן נראה שנקט הפייט דברי המשנה כפשוטה, שמעמיד את הנשחט כנגד בית שחיטתו. וכבר תמה הרא"ש (בסדר עבודת יוהכ"פ) על כך, וכ"ה בבית-יוסף או"ח תרכא ד"ה אף. וראה ב'אמרי מבשר' (לר"צ זשקובסקי) על התורא"ש אות נא).

בא לו אצל פרו שנית וסומך שתי ידיו עליו ומתודה בשם עליו ועל ביתו ועל בית אהרן.

דפים מא – מב

שכו

ע. לאלו דברים בתורה נצרכות לשונות של שני תולעת? מה היו משמשות אותן לשונות ומהו שיעורן?

ארבע לשונות הוזכרו בסוגיתנו; לשון של זהורית (= צמר הצבוע באדום מתולעת-שני) בראש שיעיר המשתלח, קושרים אותה בראשו ואחר כך חולקים אותה, חציה קושר בסלע וחציה בין קרניו. משקלה שני סלעים (= שמונה זוז). די בשיעור זה לחלוקה. וע' טעם נוסף בספר משך חכמה אחרי ד"ה כי אתה). ויש אומרים משקלה עשרה זוז. [במסכת שבת (פס): הסמיכו דין זה על הכתוב אם יהיו חטאיכם כשנים...].

בירושלמי אמרו שמשקלה סלע. והרמב"ם פסק שני סלעים.

לשון אחרת היה קושר בצואר שיעיר הפנימי כדי שלא יתערב עם אחרים כאמור. (ללשון זו לא היה שימוש אחר ולא שיעור כלל, אלא חוט שני היה להיכר בעלמא. תוס', תו"ס).

רבנו יהונתן מפרש (ומובא בריטב"א. ע"ש) שחולק לשון לשני חלקים; חלק אחד ניתן בראש שיעיר

המשתלח והשני כנגד בית השחיטה של שם (וע"ע בגבורת ארי).

בפרה אדומה, נוטל לשון שני-תולעת [סרוקה במסרק] עם עץ ארו ואזוב ומשליכם אל תוך שריפת הפרה. וכורכם יחד – כדי שיהיו כולם באגודה אחת (ולקח הכהן עץ ארו ואזוב ושני תולעת והשליך... – לקיחה אחת. רש"י. ועתו"י ריטב"א וגבורת ארי). דברי רבי (בתוס' נראה שגרסתם היתה 'רבי יונתן'. ועמהרש"א רש"י חזו"א).

רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: כדי שיהא בהם כובד ויפלו לתוך שריפת הפרה.

יש אומרים שללשון זו היה שיעור – משקל עשרה זוז (כרבין בשם רבי יונתן). ויש דעה הסוברת משקלה שקל (ריו"ח מסר שנחלקו בדבר רבי שמעון בן חלפתא ורבנן). ויש אומרים שאין לה שיעור (כן מסר רבי יצחק, כפירוש רב יוסף). ופירש רבא ששאלה זו תלויה במחלוקת התנאים הנזכרת, האם צריכה כובד אם לאו. ונפקא מינה כשנתהבהבה הלשון בשלהבת ולא נפלה אל תוך השריפה – האם צריך לקדש לשון אחרת אם לאו. ואכן מצינו מחלוקת מפורשת בדין זה. אביי חילק בין אש נכפפת לבין קולחת (= מתמרת ועולה. פרש"י: בקולחת – נתהבהבה פסולה בניגוד לנכפפת ששלהבתה נמוכה וקורא אני בה אל תוך שרפת הפרה. ובתו"י פרש להפך: בנכפפת האש הולכת ונעה ואין הלשון בתוך השריפה הלכך נתהבהבה פסולה. וע"ע בשפת אמת).

בירושלמי אמרו בשם רבי יונתן: משקל לשון של פרה שני סלעים. הרמב"ם (פרה ג,ב) פסק

כתלמודנו שמשקלה עשרה זוז. [וכתב 'חמש סלעים' והוא משקל עשרה זוז בגליל. מפרשים].

ונראה שלהלכה נוקטים שצריכה כובד ואם קלטתה שלהבת – מקדש לשון אחרת (עפ"י לקוטי הלכות. והעיר על השמטת הרמב"ם). וכן צדד בחזון איש (פרה ה,יב) בדעת הרמב"ם, שקלטתה שלהבת פסולה. ואילו בספר חדושים ובאורים נקט שכשרה אלא שלכתחילה מצוה שיהא לה כובד כדי שתבוא אל תוך שרפת הפרה.

במצורע הצריך הכתוב שני-תולעת; משקלה שקל (= חצי סלע, שני זוזים) – כי אין בה צורך לחלוקה או לכובד אלא טובלה עם עץ ארו ואזוב בדם הצפור השחווטה על המים החיים, ומזה על המיטהר מן הצרעת.

גם במצורע כמו בפרה אדומה, צריך לכרוך בשירי הלשון את עץ הארו והאזוב (משנה נגעים יד,א). ואפשר שלרבי אלעזר ברבי שמעון אין צריך לכרוך אלא בפרה משום שצריכה כובד (ע' חזון איש הל' נגעים יא,ג).

השפת-אמת נסתפק לומר שהלשונות הצריכות שיעור אינן כשרות לבוא מאיסורי הנאה שדינן בשריפה, שהרי 'כתותי מכתת שיעורא' (ע"ש).

דף מב

עא. א. האם שחיטת פרו של אהרן כשרה בזר?

ב. האם שחיטת פרה אדומה כשרה בכהן הדיוט, בזר ובאשה?

א. לדברי רב (ורבי יוחנן. מג:), שחיטת פרו של אהרן כשרה בזר ('חוקה' לא נאמרה על השחיטה לפי שאינה עבודה). ולשמואל – פסולה (שנאמר בפרשה 'אהרן' ו'חוקה').

א. כתבו התוס': טעם הפוסל אינו משום שהשחיטה 'עבודה' שהרי גם בשאר כהנים פסולה, אלא הצריכה תורה שחיטה בבעלים דהיינו כהן גדול, דומיא דסמיכה שאינה עבודה והיא שייכת בבעלים בלבד.

ובגבורת ארי כתב לפי זה שאין צריך בגדי כהונה בשחיטת פרו. וכן צדד בספר חדושים ובאורים לענין שאר פסולים, כגון יושב. ואולם אין הדבר מוסכם (ע' מקדש דוד כד, ד עפ"י הירושלמי ז, א שנראה שצריך בג"כ; אבי עזרי הלכות עבודת יוהכ"פ; אמרי מבשר על תורא"ש; אשיחה בחקין (להר"ד וולפסון שליט"א) – במכתב הרד"ל שבראש הספר ובעמ' קח).

ומכל מקום משמע בגמרא ביבמות (ג:): שלדעת הפוסל שחיטת פרו בזר – זר ששחט חייב שתים; משום 'זרות' ומשום חילול יום הכפורים. כן נקטו בשער המלך ובאבי עזרי (עבודה יוהכ"פ א, ב). והעירו מזה על דברי התוס' הג"ל. אך יש מי שמפרש כוונת הגמרא באופן אחר, ולדבריו אין חיוב מיתה ומלקות מדין 'זר' בשחיטת פרו של אהרן (עפ"י שו"ת בית זבול ח"ב כו. וע"ע דובב מישרים ח"ג צג, ב).

ב. משמע מרש"י שגם לדעת המכשיר – זהו רק בדיעבד אבל לכתחילה הכהן הגדול הוא השוחט [מדאורייתא]. וכן מבואר ברמב"ם (פסולי המוקדשין א, ב) שלכתחילה שוחט הכהן הגדול ובדיעבד כשרה בזר (וכן נקט כהנאה מוסכמת בלקוטי הלכות).

והתוס' (חולין כט: ולעיל לב:) כתבו לפי תירוץ אחד שמדרבנן שחיטה בזר פסולה לדברי הכל.

ב. שחיטת פרה אדומה בזר; לרב [ורבי יצחק נפחא ורבי זירא. וכן דעת רבי שמעון בן יהוודק. מג:]: – פסולה (שנאמר בה 'אלעזר' ו'חוקה'). ולשמואל [ורבי יוחנן ורבי אמי] – כשרה (ושחט אתה לפניו – זר שוחט ואלעזר רואה).

וישנה דעת תנאים שאין שחיטתה כשרה לדורות אלא בכהן גדול (משנה פרה ד, א ותוספתא שם; ספרי חקת. ופירש עולא: ונתתם אתה אל אלעזר הכהן – אותה לאלעזר ולא לדורות לאלעזר. איכא דאמרי לדורות בכהן גדול וא"ד לדורות בכהן הדיוט).

והביא רבי יהושע בר אבא סיוע לשיטת רב מדברי הברייתא הפוסלת אשה לשחיטת פרה אדומה – הרי משמע ש'אלעזר' דוקא וא"כ מאותו הטעם גם זר פסול.

א. משמע שלדעת המכשיר שחיטת פרה בזר – מכשיר באשה (וכן הניח בהגהות מצפה איתן. וכן פסק בלקוטי הלכות).

ב. משמע מדברי הרמב"ם (פסולי המוקדשין א, ב) ששחיטה כשרה בזר. וכתב בספר לקוטי הלכות שגם לרבי יוחנן המכשיר שחיטת פרה בזר – לכתחילה צריך כהן ודלא כשמואל. וכן כתב לשמוע מדברי הרמב"ם. וכן כתב בשו"ת דובב מישרים (ח"א עג) ובספר חסדי דוד. וכבר כתבו כן הראשונים (ע' במאירי כאן ובריטב"א ריש המסכת). ואילו בספר שפת אמת כתב שגם לכתחילה כשרה בזר. (וע"ע חזון איש פרה ת, ד; אשיחה בחקין מז).

ג. בירושלמי (ג, ז) מבואר שלדברי הפוסל שחיטת פרו בזר, הוא הדין לשחיטת השעיר. ובמאירי (יבמות ג:): דין בדבר.